

Idén is késve indul(hat)

Újabb iskolákban lesz meleg ebéd

Idén háromszáz iskola tanulója láthatná hasznát, de már most késésben van az alkalmazás

Fotó: Gligor Róbert László (archív)

Ministeri rendelet született arról, hogy megnövelik azon tanintézmények számát, ahol meleg ebédet kapnak a diákok. Maros megyében ez öt új iskolát jelent. Pillanatnyilag azonban csak elméleti fázisban van az elképzelés.

A Meleg ebéd nevű országos kezdeményezést 2016-ban indította a kormány, és először ötven tanintézményre vonatkozott. Ezt 2020-ban újabb száz iskolával bővítették, a nyáron pedig a százötvenes szám megkétszerezéséről döntött a tanügyminisztérium: ebben a tanévben

(Folytatás a 4. oldalon)

Gligor Róbert László

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, FÉLÁRON!

Találkoztak és emlékeztek a mezőmadarasi Szekeresek

Szombaton a Pro Ruris Egyesület vendégházában találkoztak a különböző ágakból származó rokonok határon innen és túlról. Össze- és kibogozták a szálakat a falakra kiterített, közel ezernégszáz nevet tartalmazó, Szekeres Sándor által összeállított családfán.

2.

Csekme István, a tanár és a szolgálattevő

A 110 éve született történészre, tanárra, egyházközségi tisztséget betöltő személyiségre emlékezett családja, volt tanítványai, ismerősök és érdeklődők szeptember 6-án a marosvásárhelyi Studium-Prospero Alapítvány Bolyai téri közösségi központjában.

5.

Több pénzt kapnak az erdőtulajdonosok

Az Európai Parlament strasbourg-i plenáris ülésén szeptember 13-án megszavazott, Az új erdészeti stratégia 2030-ig című jelentés újításokat hoz az erdészeti ágazat számára.

10.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

20% kedvezményben részesülnek a gyermekek antireflexes lencse rendelése esetén.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szakületünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Ösztöndíj vagy ingázási pénz?

Antalfi Imola

Hosszú távú, fenntartható, méltányos és igazságos ösztöndíjrendszerre van szükség Romániában a közoktatásban. Szakszerű elemzéseken alapuló, precíz, átlátható rendszerre, amelyben minden érintett – diák, hatóság, önkormányzat, iskola – pontosan tudja, hogy milyen kritériumrendszer jogosítja fel a támogatásra, ki és mikor utalja a pénzt. Nem pedig minden évben sebtében elkészített, az éppen kormányon levő politikai párt(ok)nak az elképzeléseit tükröző fércmunkák kelljenek, mint amilyen a korábbi ösztöndíjrendszer is volt, vagy amit éppen a napokban fogadott el a kormány.

Arról a szociálisnak nevezett ösztöndíjról van szó, amit az előző iskolai évben a vidékről a városi liceumokba ingázó diákoknak kellett volna kifizetnie a kormánynak (sok helyen még mindig nem kapták meg a támogatást). Vidéken ugyanis nincsenek liceumok, a diákok számára viszont kötelező az oktatás, tehát valamely liceumba járniuk kell. Gyakorlatilag a szállásukat volt hivatott fedezni a 200 lej értékű, szociális ösztöndíj néven ismert támogatás. Valaki beleakadt a szociális kifejezésbe, és kisütötte, hogy a vidékre (alapvetően a peremfalvakba) kiköltözött gazdagék gyerekei a szegények rovására nem kaphatnak szociális ösztöndíjat, vagyis elesnek a 200 lejes támogatástól. Vagy hogy a falutáblától fél kilométerre lakó diák ne-hogy már annyit utazzon, mint a felszegi, és egyformán kapjon támogatást a mellesleg falun belül ugyanakkora értékű buszjegyre

(Folytatás a 3. oldalon)

Újabb iskolákban lesz meleg ebéd

(Folytatás az 1. oldalról)

háromszáz iskolában juthatnak meleg ebédhez vagy élelmiszer-csomaghoz naponta a diákok. A rendelet értelmében az eddigi tízről tizenöt lejt nőtt egy adag élelem felső árhatára, ami magában foglalja az ennielőt, a csomagolást, a kiszállítást, esetleg a raktározást is. A kezdeti 35 millió lejes keretsz-szeg helyett idén 345 millió lejt fordítanak erre. Eddig a 150 iskolából ország szinten 12 volt magyar vagy vegyes tannyelvű, idén ehhez még 20 olyan tanintézmény csatlakozott, ahol magyarul vagy magyarul is oktatnak. Maros megyében eddig Héjjasfalva, Kerelőszentpál és Marosfelfalu vett részt benne, az új listán újabb öt közigazgatási egység szerepel: Nyárádszereda, Mezőbánd és Akosfalva magyar vagy kétnyelvű, Petele és Ratosnya román tannyelvű oktatással rendelkezik.

Nem rosszak a tapasztalatok, de...

A búzásbesenyői Dósa Dániel Általános Iskola és a hozzá tartozó

tanintézmények 2018 óta részesei a programnak. Mivel nincs iskolai étkezdé, és a négy település kilenc épületében lehetetlen volna ezt megoldani, a gyerekek szendvicset és gyümölcsöt kaptak naponta, így nem kellett az órarendet módosítani, hogy ebédszünet is legyen, az ételmezt szünetben fogyasztják el a diákok – tudtuk meg Kedei Előd igazgatótól. Ez folytatódik idén is, amikor 620 diáknak jut ennielő. A bökkenő csak az, hogy nem lehet tudni, mikor. Ugyanis a program alkalmazási utasításai még nem jelentek meg, így nem lehet kiírni a közbeszerzést. Ha ebben a pillanatban meg is jelenne, legalább másfél hónapot venne igénybe a közbeszerzés és a szerződéskötés, így legkésőbb csak október végén, november elején kaphatnának ennielőt a diákok.

Mivel a program célja többek között az iskolai lemorzsolódás megakadályozása, rákérdeztünk arra, hogy milyen hatással van erre a tényezőre. Kedei Előd szerint van hatása, de nem látványos. Pontos adatokat nem tud közölni, mivel

eddig még egyetlen tanévben sem kezdődött el szeptembertől az ebédszítás, tavaly csak márciustól kaptak ennielőt a tanév végéig, így sohasem tudták a hatást egy teljes tanéven át mérni. Tény, hogy köz-szépszinten nem vészes az iskolai lemorzsolódás, a programnak is köszönhetően valamelyest javult a helyzet az utóbbi években, de csak megfelelő mérés alapján tudnának konkrét következtetést levonni.

Készülnek, de várnak

A programba újonnan bekerültek véleményére is kíváncsiak voltunk, hogyan látják ezt a kezdeményezést. Józsa Gabriella ákosfalvi igazgatónő egyelőre nem tudott konkrétumokkal szolgálni, mivel még nem ismerik az alkalmazási útmutatót, és csak a kiírás függvényében tudják eldönteni, mi lesz a megoldás. Közszépszinten 506 diákot érint majd a program. Osváth Csaba polgármester is arra vár, hogy megjelenjen az alkalmazási előírás, hogy az önkormányzat megszervezhesse a közbeszerzési eljárást. Az új iskolaépületben van étkezdé, de egyelőre nincs anyagi keret, hogy az önkormányzat vagy az iskola külön személyzetet alkalmazzon erre a programra. Ezért valószínűleg a kiszállítás (catering)

mellett döntenek – mondta a köz-ségvezető, aki reméli, hogy a meleg ebéd serkenteni fogja az iskolába járást, s a szülők buzdítani fogják a gyerekeiket, hogy iskolába járjanak.

Nyárádszeredában az önkormányzat udvarán, a volt bentlakás épületében van étkezdé, ahol egyszerre 80 diák foglalhat helyet, de az osztálytermekben is elfogyasztható az ebéd, ha az megfelelően van csomagolva és kiszállítva. Viszont a napi több mint 800 adag kiosztását az iskola valószínűleg nem tudná megszervezni, ezért ezt közbeszerzési eljárással catering-szolgáltató cégre bízzák – mondta el lapunknak Tóth Sándor polgármester. Helyben is van két ilyen engedélyezett vállalkozás, de máshonnan is jelentkezhet bárki, a lényeg, hogy időben és melegen tudják adni az ebédet a diákoknak. Szeredában is várják az alkalmazási módszertant, amely előírja, hogy mennyi az ára az alapanyagoknak, a csomagolásnak, a kiszállításnak, mire mennyi költséget kell foglalni az önkormányzat költségvetésébe, és utána folytathatják le a közbeszerzési eljárást. Ez hetekig eltart, ha az alkalmazási előírások késve jelennek meg, az ebédszítás kezdete igencsak kitolódhat – tette hozzá az előljáró.

Fotó: Gligor Róbert László

Nem terveztem el, dehogyis szándékoztam ilyet alkotni, valahogy mégis úgy sikeredett, hogy csupa, a napi beszédtemákhoz kapcsolódó ötlet terített le ma reggel. (Nem titok, ezek a jegyzetek szerda hajnalban születnek, még magukon viselik az éjszaka és az álmok, az álmodó nitrátok zepán nyomait.)

Mindjárt itt van a kolozsvári egyetem. Az idén tölti be a százötvenedik életévét, tanévét. Volt magyar királyi és román királyi, majd újra magyar királyi – király nélkül, és újra királyi három rövid első mihályi évig, meg névtelen, lett népi demokratikus és szocialista, jelenleg az európai és a bolognai tudásmártás receptje szerint főzik benne a hallgatókat mesterré, tanárrá, tudóssá, kutatóvá, doktorandusszá és doktorrá, na meg világcsavargóvá. Tanítottak benne magyarul és románul, kizárólagosan, váltakozva és párhuzamosan. Volt már ez az egyetem Ferencjóska és Ferdinánd, aztán Bolyai és Babeş, majd a két név nem minden tragédia nélkül összevonódott. (Imádom ezt a személytelen megfogalmazását a cselekménynek, amikor ki van zárva belőle/el van mázolja nyelvtanilag és büntetőjogilag minden felelősség.) És most itt áll 150 évesen frissen, fiatalosan, mágnesként vonzza magához az értelmiségivé válni akarók, szándékozók ezreit.

Magam is ezen az egyetemen végeztem

Egyetem és királyság

több mint fél századdal ezelőtt, amikor hivatalosan a Ferenc József-i évtizedekről nem esett szó egy zárójeles említésen kívül. És érdekes módon, midőn már a Teleki-könyvtárban dolgoztam (1972–1989 közötti szakaszára gondolok), a tiltott könyvek listáján mindvégig ott szerepelt az Erdélyi magyar egyeteme, teljes címén Az erdélyi egyetemi gondolat és a M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem története, melyet Bisztray Gyula, Szabó T. Attila és Tamás Lajos történészek szerkesztettek 1940–1941-ben, és a Bolyai egyetem vaskos kiadványa, mely az akkori romániai magyar, román és német tudományosság tisztelgése volt a 80 éves Kelemen Lajos előtt (Kelemen Lajos-émlékkönyv, 1957). Ebből az egyetemből nőtt ki, szakasztották ki végeredményben a mi orvosi egyetemünket, amelynek „elpaladézása” ugyanahhoz az emléktörletési aktuáshoz tartozik, mint annyi más az erdélyi közelmúlt megítélésében az államrezon szempontjából. (Ide illik, sőt a szöveg is megkívánja a sejtető, sorok közé süllyesztő három pontot.)

Más. Mi más is lehetne, mint II. Erzsébet

halála és a végre trónra kerülő III. Károly dossziéja. Az öreg királyné abban az évben ment férjhez, amikor én születtem, és tulajdonképpen ezt az egy királynőt ismertük Albion trónján, pedig nem is vagyunk brit alattvalók. Volt idő, amikor szerettem volna, de aztán öcsém-mel együtt csak megtekintettük a Towerben a királynő kincseit, fegyver- és pancélgyjűteményét, galériáit, ellátogattunk Windsorba, Hampton Courtbe, de küzönt az udvarmester, hogy E nem ér rá per momentán, jöjjünk vissza 25 év múlva. Jöttünk, de akkor sem volt szerencsénk.

Sőt abban sem volt szerencsénk, hogy láthattuk volna a tegnapi, a hosszú felkészülési idővel megajándékozott trónörökös Károlyt Zalánpatakán, Háromszéken, pedig oda járt nyaralni, felfrissülni, puliszkát cernával szelgetelni és szalonját falatozni, verbunkos tánclépéseket tanulni, székyek közé elvonnulni, ui. Balmoralnál is nyugalmasabb helynek tekintette. A nép, az istenadta nép szerette, büszke volt a windsori ház fiára, a község előljárói óhatatlanul a világ szenzációhajász sajtójának lettek kiszolgáltata,

reflektorfényben kapáltak, dehogyis sütkeztek, s válaszoltak. Mondják, Zalánpatakán az angolul tanulók száma messze meghaladta az országos átlagot.

Na most már, nekünk két kérdésünk is lenne ezzel kapcsolatosan. Persze csak így magunk között: Visszajön-e Károly király, angol király fakó lován vagy különrepülőgépén koronázottan is eme kies erdélyi tájra? Vagy az éppen hatalmon lévő kormányzó párt kijelöl számára egy sokkal többségibb nyaralóövezetet Neamţ, Buzău vagy Olţ, Vlaşca, Ilfov, Constanţa megyékben egyszerre és külön-külön?

A másik kérdés protokolláris és időhöz kötött. Vajon kap-e meghívást a londoni westminsteri temetési szertartásra, koronázásra az említett háromszéki falu népének képviselője, a székyi tanyasi kis ház gondnoka, a Rhédey család ma élő leszármazottai, Károly ükükrokonai? Ott lehetnek-e a menetben, részt vehetnek-e a toron és a koronázást követő eszem-izsom-dínom-dánomon? Felkérhetik Kamillát egy táncra?

Bár nekem sokkal jobban tetszett Diána, aki szép volt, elegáns, hódító. Igaz, nem fejezte be az iskolát. Így aztán be sem juthatott volna a fentebb említett kolozsvári egyetemre. (Bár volt példa az ellenkezőjére is az elmúlt 150 év alatt.)

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Ilyenkor szeptemberben...

Ahogy idősödik az ember, egyre inkább feltörnek a múlt emlékei. Ilyenkor szeptemberben, iskolakezdés idején főleg az iskolához kötődő emlékek kerülnek elő. Emlékezzünk kedves tanárainkra, egykori osztálytársainkra, vidám vagy kellemetlen történések is eszünkbe jutnak. Most éppen két legendás tanár, a Farkas házaspár alakja bukkan fel a régmúltból, akik maradandó nyomot hagytak a székelykeresztúri oktatás történetében.

Farkas Jenőné szül. Péter Margit és Farkas Jenő 1948 őszén kerültek Marosvásárhelyről Székelykeresztúrra, amit az akkori hatalom büntetésnek szánt.

Farkas Jenő előbb teológiai tanulmányokat végzett, megszerezte Kolozsváron a református lelkészi és vallásnári diplomát, két évig a franciaországi Montpellier-ben, egyet pedig a svájci Bazelben tanult ösztöndíjjal. A felekezeti iskolák megszűnése előtt (1948) vallást és francia nyelvet oktatott, előbb Brassóban, majd Marosvásárhelyen. Az ifjúság keresztény értékrend szerinti nevelésében nagy szerepet játszott, amit az új hatalom nem nézett jó szemmel, ezért kellett eltávolítani Marosvásárhelyről.

Péter Margit kiváló gimnáziumi tanulmányi eredményei és érettségi vizsgája után Kolozsváron román-francia-latin szakos tanári diplomát szerzett. Középiskolai tanulmányait a kolozsvári híres Regina Maria leánygimnáziumban végezte, román nyelven, legjobb tanulóként. Ez némi magyarázatra szorul. A trianoni diktátum után a köztisztviselőknél fel kellett esküdniük az új román alkotmányra. Péter Margit édesapja, aki vármegyei levéltáros volt, megtagadta az esküt, ezért kitétek az állásából. Édesanyja postatisztviselő volt, és csak úgy maradhatott meg a munkahelyén, ha egyik gyermekük román nyelven folytatja tanulmányait. Így került Péter Margit Kolozsvárra. Habár román gimnáziumot végzett,

tökéletesen beszélt és írt magyar nyelven, és jól ismerte a magyar irodalmat. Mivel francia nemzetiségű egyetemi tanároknál államvizsgáztak, nagyon jól kellett ismerniük a francia nyelvet, ezért egy évet Franciaországban töltött, mindenes volt egy hétgyermekes családnál, s közben bejárt a Sorbonne-ra előadásokat hallgatni.

Székelykeresztúron előbb a tanítóképzőben, majd annak megszűnése után az Orbán Balázs unitárius gimnáziumban tanított román és latin nyelvet. Farkas Jenő az Orbán Balázs gimnáziumban magyar és francia nyelvet oktatott, miután megszerezte egyetemi diplomáját.

Mindketten nagy műveltségű, kitérő felkészültséggel rendelkező tanárok voltak, akiktől sokat lehetett tanulni.

Margit néni rengeteget dolgozott azért, hogy a „bükkfanyelvű” székely fiúk valamennyire beszéljék a román nyelvet. Diákjai nagyon szerették türelméért, nagy tudásáért.

Jenci bácsit imádták a diákjai, ideje nagy részét velük töltötte, szervezte a művelődési életet, színdarabokat rendezett, amelyekkel bejárták a környező falvakat. Vidéki látogatásai alkalmával, diákjaival együtt, egy rendkívül értékes folklórgyűjteményt állított össze, amelyet később két volt tanítványa könyv alakban is megjelentetett. Sokszor a vasárnapok is „rámentek” ezekre a foglalkozásokra. Jenci bácsi mesélte el, hogy egy alkalommal Margit néni fel is háborodott, és kijelentette, hogy férjénél csak a „diák-őfelsége” számít, nem pedig a család.

Több lehetőségük lett volna visszatérni Marosvásárhelyre, de annyira megszerették Székelykeresztúrt, hogy életük végéig ott maradtak.

Az már csak természetes, hogy mindhárom gyermekük a pedagógusi pályát választotta, neves tanárok lettek Marosvásárhelyen, Segesváron, és a legkisebb elismert egyetemi oktató Budapesten. (L.M. és F.M.)

Ésszel és szívvvel

Bodolai Gyöngyi

Bár az utólagos számbavételből kimaradt, volt, akinek a Tündökletes világ című kamaraszínházi előadás tetszett a legjobban az idei Vásárhelyi Forgató művelődési rendezvényeinek gazdag kínálatából.

Tamási Áronnak a *Szülőföldem*, valamint a *Bölcső és bagoly* című műveiből készült összeállítás első változata a Farkaslakán szervezett múlt évi emlékünnepeken hangzott el. Azóta csiszolódott és aratott osztatlan sikert a májusi vásárhelyi bemutaton, a marosvécsi Helikon napokon, és a Forgató után már a svédországi közönség szívébe is beleszólt.

Szavalestjei után *Kilyén Ilka* színművésznő ésszel és szívvvel nyúl jelenkori irodalmunknak a fanyalgók által túlságosan korán felejtésre kárhazottat prózai műveikhez. Sütő András *Anyám könnyű álmot* ígér című regényéből készült sikeres műsora után Tamási Áron szülőföld iránti ragaszkodását, a tündökletes fénybe esztétizált, valójában nehézségekkel teli, de a nehézségeket elviselhetővé tévő humorban oldott gyermekkori világot villantja fel az előadás.

Kilyén Ilka partnere ezúttal is lánya, *Ritziu Ilka-Krisztina*, akivel remek összhangban játszanak, ösztönösen értik és érzik egymást, akár prózai szöveget mondanak, akár szép udvarhelyszéki népdalokat énekelnek. Előadásukban – Tamási szavait használva – „mellesleg, vidám csillanás, de valami mozdulatlan szomorkás felhő” is bujkál.

Hogy sikerült megérinteni a közönséget, valamit felébreszteni, megmozgatni sokakban, azt a közösségi médiában küldött üzenetek jelzik. Név nélkül idézünk befejezéséig ezekből: Nagyon jó volt ott lenni, Tamásival, veletek! Nagyszerű produkciót láttunk! Nagyon színvonalas, emlékeztető előadás! Nagyon jó páros vagytok, jók voltatok együtt, teljes harmóniában! Krisztina érett és hiteles alakítást nyújtott, természetesen az édesanyja is. Nagyon boldog és büszke édesanya lehettél a színpadon. Köszönet az előadásért. És sorolhatnám tovább.

Az előadás rendezője *Kincses Elemér*. Következő fellépésük helyszíne a Tamási Áron Közalapítvány meghívására szeptember 27-én Budapesten, a Pesti Vigadóban lesz. Értő közönséget, sikeres előadást kívánunk!

Gyümölcsoltványok és rózsafélék

Szigeti Botond

A nyár vége elhozza a gyümölcsnemesítők és gyümölcsfaiskolások számára a legnagyobb és legfontosabb munkálatot: az alanyok oltását.

A tavasszal elültetett alanyokon, amelyek megerősödtek és alkalmasak a nemes szem befogadására, ebben az időszakban végzik el a szemzést, hasonlóképpen a rózsá- és a gyümölcsoltványoknál.

Ezt a munkát legalább három ember kell hogy végezze. Az első halad előre a sorban, gyomtalanít, előkészíti az alanyokat, lehajtja, hogy a szemző problémamentesen tudjon haladni.

Az előkészítő munkást követi a szemző, aki az alanyba helyezi a nemes szemet. A szemző után megy a kötöző, aki a szemek rögzítéséért felel. A szemzés roppant kényes és bonyolult művelet, mégis, aki több évtizede végzi, egyszerű csuklómozdulatokkal, szinte játszva dolgozik.

A művelet úgy kezdődik, hogy a gyökérnyaki részt megtisztítják egy tiszta törölővel, majd az oltóbicska segítségével egy „T” alakú bemetszést ejtenek, amit kinyitnak, és behelyezik a nemes szemet. Ez első hangzásra nem bonyolult, viszont nagyon sok szempontot kell figyelembe venni.

Nem mindegy, az ember melyik feléről közelíti meg az alanyokat, és az is fontos, hogy a vágás, amit ejtünk, két mozdulattal álljon. A másik fontos művelet a nemes szem előkészítése.

Ezt is egy mozdulattal kell levágni, nem szabad se mélyre, se túl sekélyre vágni.

Fontos, hogy a nemes szem csak az oltókés pengéjével érintkezzen. Ha hozzáérünk, esetleg egy kis por kerül a metszlap felületére, akkor nem lesz sikeres a szemzés.

A szemzést követő harmadik héten meg tudjuk nézni, sikeres-e a művelet. Ha lebontjuk a kötözést, és látjuk, hogy a szem „megfogózott”, azaz kalluszosodott, szép zöld és duzzadt, azt jelenti, sikeres volt a szemzés, ha viszont úgy látjuk, hogy a szem nem fejlődött, elszáradt, akkor ajánlatos újraszemezni a másik oldalról.

Számomra meghatározó élmény volt látni, miként végzik el ezt a fontos munkálatot. Köszönöm *Kis Szabolcsnak*, hogy mindent aprólékosan elmagyarázott, és bemutatta tordatúri gyümölcsfaiskoláját.

Ne feledjék, kertészkedni a kiskertben és a tömbházban is fontos és szükséges!

Őszi-téli cipődivat

A divatos ékszerek, övek és kesztyűk után folytassuk a szintén kiegészítőnek számító, viszont mellőzhetetlen részével a ruhatárnak: a lábbelivel.

Casoni Szálasi Ibolya

Lassan itt az ősz, és közeledik a tél, ezért tekintsük át ezúttal azt, hogy milyen lábbelik lesznek divatosak a hideg évszakban.

Idén az avantgárd lábbeliktől, az extravagáns lakkcsizmáktól a magas sarkú cipőkön és csillogó díszekkel ékesített lábbeliken át a kényelmes cipőig minden divatos lesz. Közös jellemzőjük az elegancia mellett az, hogy megfelelnek a hidegben.

Először is elmondhatjuk, hogy a HEGYES ORRÚ cipők, csizmák ismét divatosak lesznek. Ez az elem plusznőiességet kölcsönöz akkor is, ha színes, metallizált vagy éppen selymmel nagyon díszes a lábbeli.

Az egyik legtermészetesebb irányzat a 2000-es évek divatjára emlékeztető elemekkel készített lábbeli, pl. a diszkócsillogású, a kényelmes darabok, a virágdíszes és átlátszó változatok is.

A második jelszó idén a KÉNYELEM, így bárki talál nemcsak elegáns, hanem kényelmes cipőket is. Ilyenek a kívül-belül műbundaival díszített, könnyű, kényelmes lábbelicsodák.

Ha azt gondolnánk, hogy a GLADIÁTOR stílusú lábbelik főleg nyárra valók, tévedünk, mivel idén – igaz, meglehetősen extravagáns formában – csizmákat is terveztek ilyen stílusban, melyekben, ha szélesebbek a pántjaik, vagy zoknikkal kombinált változatúak, biztosan nem fogunk fájni.

A SZŪK SZÁRÚ és NAGYON MAGAS sarkú csizmák nemcsak divatosak, hanem

rendkívül nőiesek, sőt érzékiek is, ugyanakkor nagyon jól találnak a miniruhákhoz és szoknyákhoz a hideg időszakban is.

Elmondhatjuk, hogy rég nem voltak divatosak a LAKKcipők és csizmák, idén viszont ismét a trendben vannak, és nem is akármilyen formában, hanem a '60-as évek stílusából ihletett darabok, amelyek nemcsak fekete, hanem piros, ezüstös és irizáló színhatásban is divatosak.

AZ iskoláslánycipőnek is nevezett OXFORDCIPŐK (lapos talpú, fűzős, betétes, klasszikus formájú lábbelik) fényes bőrből készülnek, vagy különböző stílusúak, a legmeglepőbb részei az idej divatirányzatnak.

A leglaposabb sarkú lábbelikkal kontrasztban most a LEGMAGASABB SARKÚ cipők is divatosak, viszont ezúttal a magas sarkot a magasított talpát még jobban magasztalják, egy terjedelmes, kreatív esztétikát eredményezve, mely megérdemel egy esélyt.

Ha pár éve még a SPORTCIPŐ csak sportolásra volt alkalmas, mára már valóságos divatirányzatot képez a sokféle, különlegesen megtervezett, sportcipőre emlékeztető változat.

A '70-es éveket idéző WESTERN stílusú csizmák sem jelentenek újdonságot. Egy cowboy stílusú csizma kényelmes viselet miniszoknyával vagy bő szárú farmerrel is.

Idén több divatház is szükségét érezte, hogy felhívja a figyelmet a BOKÁKRA, ezért olyan lábbeliket terveztek, melyeket a boka táján gyöngyörökkel, láncokkal, masnikkal vagy virágfüzerekkel díszítettek.

Ami a cipősarkokat illeti, a jelszó a FANTÁZIA, ezért érdekes, újszerűen megépített formájú cipősarkokat találunk, mint a farsarkú, az egyedi és sportos beütésű változatok.

Az eldobott állatok megmentői

Marosvásárhelyen három éve alakult meg a Save&Smile Állatmentő Egyesület, önkéntesei azóta is fáradhatatlanul próbálják szebbé tenni a gazdátlanná vált állatok életét. Komolyságukat és szakértelmüket mi sem bizonyítja jobban, hogy a helyi állatrendőrség is őket kéri fel a beavatkozásoknál, és a megmentett állatok sorsát is rájuk bízta. Végzik ezt a munkát ingyen, saját pénzforszáikból, de meddig lehet bizonytalanul érkező adományokból fennmaradni?

Szer Pálosy Piroska

Annak ellenére, hogy fontos szerepet töltenek be a sérült, beteg, elhagyott kutyák és cicák életének a megmentésében, az állatvédelmi törvények alkalmazásának ismertetésében, eddig sem helyi, sem megyei szintű finanszírozásban nem részesültek. Pedig nélkülük talán még több volna az erdők mellett, bokrok között, útszélen vagy lakótelepeken gazdájára váró kóbor állat, illetve a járművek okozta baleset. Facebook közösségi oldalukon sokszor fordulnak kétségbeesetten az állatbarátokhoz anyagi támogatásért, esetenként a kétszázhoz közelítő mentett állatnak még a mindennapi eledel beszerzése is anyagi nehézséget jelent. Mivel nincs saját menhelyük, ideiglenes befogadókat keresnek az eldobott vagy rossz körülmények között élő állatoknak mindaddig, míg megfelelő örökbefogadó gazdát nem találnak számukra. A különböző területeken dolgozó tizenegy

önkéntes közös jellemzője az állatok szeretete, az empátia, a segítőkészség és a lemondás. Annak ellenére, hogy évente többször is szerveznek sterilizálási akciókat vidéken, még mindig rendkívül sok az eldobott állat. Legutóbbi bejegyzésükben Szászrégen mellett magára hagyott tizennégy kiskutya fotóját osztották meg.

Yvonne kutyus csontsoványan és rendkívül rossz egészségi állapotban a dedradszép-laki erdő mellett, az úttesten várta a végzetét, amikor megmentették, és az egyesület gondozójára bízta. Már több mint egy éve gondozzák, az eltelt időben szép és hálás állattá vált. A hasonló történetek sorát folytatni lehetne. Érthetetlen, hogy azok a gazdák, akik képesek sorsukra hagyni az alig megszületett apróságokat, miért nem viszik el állataikat az egyesület által évente többször kezdeményezett ingyenes sterilizálási akciókra. Valóságos pszichikai terrornak teszik ki az egyesület önkénteseit, akik nem tudnak közömbösek maradni, a magatehetetlen apróságok mellett elmenni.

A szeptemberi enivalóra gyűjtenek

Rosca Ancuța Noela, az egyesület elnöke kérdésünkre elmondta, hogy a körülményektől, az évszaktól, a sürgősségi esetektől függetlenül az elmúlt három év alatt a gondozásukban lévő kutyák száma 160-170 körüli. Bár nagyon különböző területeken dolgoznak, ebben a Maros megyei nonprofit szervezetben egyesítették erőiket és szakmai tapasztalataikat. Küldetésük a kétségbeesett helyzetbe került állatok megmentése, ingyenes ivartalanítási kampányok szervezése, ku-

Eldobott kutyakölykök

Fotó: Az állatmentő egyesület FB-oldala

tyák és macskák örökbefogadásának elősegítése, tájékoztatás és nevelés az állatvédelmi törvények és a sterilizálási kötelezettség helyes alkalmazására. Fontos volna egy saját menhely, ahol a sérült állatokat kezeljék és gondozhassák, míg szerető gazdát nem találnak számukra. Az örökbeadás során szerződésben szögezik le a feltételeket. Sikeresült adományokból egy mentőautót beszerezni, azt a terepen való sterilizálásnál használják.

A folyamatos elhagyások miatt jelenleg 221 kutya van a gondozásukban, sajnos az örökbefogadások száma csökkent, és az adományok szórványosak. Így hónapról hónapra a gondozásukban lévő állatoknak naponta

legalább egyszer enniük kell. Egy egyszerű számítás illusztrálta a havi költségeiket: 200 kutya x 0,5 kg száraztáp x 30 nap = 3000 kg száraztáp. Bármennyire is próbálnak takarékoskodni, az új áremelésekkel egy 20 kg-os zsák 110 lejbe kerül, így 150 zsák ára 16.500 lej. A tápot pedig minden hónap elején meg kell szerezniük, emellett vannak az állatorvosi kezelésekkal, szállítással és elszállításal járó kiadások. Szeretnének egy olyan menhelyt létesíteni, ahol idős és fogyatékkal élő kutyák lennének otthonra, vagy olyanok számára biztosítanának szállást és elátást, amelyeket valamilyen okból nem fogadhatnak örökbe.

Yvonne egy éve

Yvonne most

Malária elleni új vakcina

Az Oxfordi Egyetem tudósai által a malária ellen kifejlesztett új vakcina komoly reményekkel kecsegtet: a kutatócsoport arra számít, hogy jövőre bevezethetik a kísérletek alapján a halálos betegséggel szemben akár 80 százalékos védelmet nyújtó oltóanyagot – számolt be róla a BBC News csütörtökön.

Az oltóanyag olcsó, és máris szerződést kötöttek az évi több mint százmillió adag előállítására – közölték a kutatók.

A Malaria No More közhasznú szervezet úgy fogalmazott: az új vakcinával elért eredmények azt jelentik, hogy „még a mi életünkben” megszűnhet a malária miatti gyermekhalálozás.

A hatékony vakcinák kifejlesztése több mint egy évszázadot vett igénybe, mivel a szúnyogok által terjesztett maláriaparazita nehezen megfogható, folyamatosan mozgó célpont, amely a szervezetben változó formát ölt, ami megnehezíti az immunizálást.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) tavaly adott zöld utat az első vakcinának, afrikai felhasználásra. Azt az oltóanyagot a GSK gyógyszeripari óriás fejlesztette ki. Az oxfordi kutatók szerint azonban az ő vakcinájuk hatékonyabb, és sokkal nagyobb léptékben állítható elő.

A Burkina Fasó-i Nanoróban 409 gyermek bevonásával lefolytatott klinikai tesztek eredményeit a Lancet Infectious Diseases című folyóiratban publikálták. A teszteredmények szerint három adag vakcina, majd egy évvel később egy emlékeztető oltás akár 80 százalékos védelmet nyújthat a malária ellen.

Adrian Hill professzor, az egyetemen működő Jenner Intézet igazgatója kie-

melte: úgy vélik, hogy az általuk kifejlesztett malária elleni vakcinának vannak a legjobb eredményei az adatok alapján.

A kutatócsoport a következő hetekben indítja el a vakcina engedélyeztetési folyamatát, a végső döntés azonban egy nagyobb létszámú klinikai vizsgálat eredményeitől függ. A 4800 gyerek bevonásával folyó tesztek eredményei még év vége előtt várhatók.

A világ legnagyobb vakcinagyártója, az indiai Serum Institute már felkészült az évi több mint százmillió dózis gyártására.

Hill professzor hangsúlyozta: az R21 nevű vakcinát pár dollárból elő lehet állítani, és az oltóanyag jelentős változást hozhat a malária elleni küzdelemben.

A malária évezredek óta az emberiség egyik legsúlyosabb betegsége, amely

főleg csecsemők és kisgyermek halálát okozza. A betegség manapság is több mint 400 ezer halálos áldozatot követel évente, még a fekhelyekre szerelt szúnyoghálókkal, rovarölő szerekkel és gyógyszerekkel elért eredmények ellenére is.

A BBC News cikke szerint a GSK által gyártott, jelenleg engedélyezett vakcina hasonlít az oxfordira. Mindkettő a parazita életciklusának első szakaszát célozza meg, megakadályozva, hogy eljusson a májba és megvesse a lábát a szervezetben.

A vakcinák a maláriaparazita és a hepatitis B vírus fehérjéinek kombinációjából épülnek fel, de az oxfordi változatban nagyobb arányban vannak maláriafehérjék. A kutatók úgy vélik: ez segít az immunrendszernek abban, hogy a maláriára összpontosítson, ne hepatitisre. (MTI)

Maláriaszúnyog

Fotó: Jim Gathany/Wikipedia

Harmincmillió jódtabletta

Augusztusban enyhén emelkedett az érdeklődés a nukleáris incidens esetére előkészített harmincmillió jódtabletta iránt, összességében azonban a jogosultak alig több mint három százaléka váltotta ki a közpénzekből beszerzett készítményt.

Alexandru Răfăla szerint: júliusban „nehézkösen” indult a jódtabletták kiosztása: alig 1231-en kértek rá vényt családorvosuktól, ehhez képest augusztusban „javult” a helyzet: több mint 214 ezer jogosult igényelte a tablettát.

„Ez egy észszerű, megelőző óvintézkedés. Senki nem állítja, hogy nukleáris incidens fog bekövetkezni, de ha mégis, akkor jó, ha kéznél vannak ezek a tabletták, amelyeket szigorúan csak a hatóságok felhívására, a megadott mennyiségben kell bevenni: kisgyermek esetében felet, felnőttek esetében két tablettát” – magyarázta a miniszter.

Elismerte: a hétmillió 40 év alatti jogosulthoz képest a 200 ezer nem nagy szám, de a tendencia növekvő, és a minisztérium továbbra is mindenkit arra biztat, hogy amikor valami dolga akad a családorvosnál, kérjen vényt a jódtablettákra is, és váltsa ki az ingyenes készítményt a programba bevont 2500 gyógyszertár valamelyikénél.

A szaktárca márciusban írt ki közbeszerzést a jódtablettákra, miután – az ukrán atomerőművek körüli harcok és az atomfegyverek esetleges bevetésére utaló moszkvai nyilatkozatok hírére – az emberek pánikszereiben felvásárolták a gyógyszertárak jódtabletta-készleteit.

A 65 milligrammos kálium-jodid tablettákhoz családorvosok által kiállítandó vény alapján, a kijelölt gyógyszertárakban ingyenesen juthatnak hozzá a lakosok, de nyilatkozatot kell aláírniuk, hogy a tablettákat csak nukleáris incidens esetén, kizárólag a hatóságok felszólítása alapján veszi be. Az egészségügyi minisztérium tájékoztató kampánya rámutatott: a jódtabletta csak az első nyolc órában segíthet a légkörbe került radioaktív jód megkötésének megakadályozásában, megelőzőeszerű alkalmazása tehát értelmetlen és veszélyes is, mert pajzsmirigybetegséget okozhat. (MTI)

1.		BECÉZETT ZSIGMOND	ANNYI MINT (RÖV.) MEG NEM TILTÓ	DICKENS IRÓI ÁLNEVE	NÉMET SZEMÉLY-NÉVMÁS	REDÓNY	TÉLI CSAPADÉK A RUHA IPAROSA	NEM KÉTEL-KEDIK	AZ ARZÉN ÉS AZ URÁN VEGYJELE	ÁSVÁNYI FÜSZER	BENEDEK ... (MESES)	FELTÉVE DISZNÓFI	OLASZ SZÍNÉSZ (FRANCO)	HOLLAND ÉS OLASZ AUTÓJEL	LÓBIZTATÓ SZÓ
A															I
AZ ÖN VEGYJELE			ELTULAJDONÍT BANK-BETÉTI				SZIGET (OLASZ) ÉLETÚT					TÉVESEN JEGYZ FÉMPÉNZ			
VALÓ KELETI SZENTKÉP					KIS SEBES-SÉGŰ FOSZTÓ-KÉPZŐ					HOZZÁ TUD JUTNI BALATON-P. HELYSÉG					AMPER (RÖV.) MÁSIK NEVÉN
2. N		VALAHOZ OTTHON VAN	HELYESLÉS JUH-ISTALLÓ		FENYŐ-TERMÉK MŰLIK				SZÁNDÉK-KOZÓ BÉKÉS ... (SZÍNÉSZNŐ)					ZAB-SZEMEK! KIEMELKEDÉS NÉLKÜL	
GÁTBA ÜTKÖZIK				A TANTÁL VEGYJELE ESÉLYEKEN TÖPRENG		FRANCIA ARANY FÉL TÍZ!		OLASZ NÉVELŐ OLASZ SZERELEM			CENTI-MÉTER VÉGTELEN SORI!		AZ ALLO-MÁS RÉSE! MOST IS EZ VAN		
CSONGRÁD MEGYEI VÁROS			ÁTKAROLÓ AKKOR (FRANCIA)				ELÉG (LATIN) TAPOS					ZOMÁNC VAN RÁ IDEJE			
ÁSZOK-HORDÓ NYÍLÁSA			VALAMINÉL LENTEBB ZAMAT				HUNOR TESTVÉRE HÓ						CSÖKKEN A VIZSZINT TESTEDZÉS		
A NÍLUS NÉMET NEVE			HOLT NYELV ÁLLÓVÍZ			NŐI NÉV V. AUTÓPÁLYA OPUS (RÖV.)					FÖLDET FORGAT TUPOLJEV REP. GÉPE		MOSON HARTALAN! FESZÍTŐ-ESZKÖZ		
NÉMA NŐKI NYUGAT (RÖV.)			A NYELŐ-CSÓ RÉSE TEJTERMÉK		ZENE-DRÁMA FONODAI ESZKÖZ					SZAKÍTÁS FALAT BE-KAPÁSÁT IDEZŐ SZÓ					GRAMM (RÖV.) HÍRES RÉTES
		LISTARÓL OLVAS CSOMAGOL			LENGYEL VÁROS PONTOK SORA				LASSZÓ RÉSZÉ KÉNES VASÉRC					VONALZÓ-FÉLE ROMÁN PÉNZ (ROM.)	
APÓS (NÉP.)			ISME TARTALMA! SPORT-FOGADÁS		VERETLEN! RAVASZDI		SZOLMIZÁCIÓS HANG JEMENI VÁROS	PANAMAI AUTÓJEL SENKI (FRANCIA)		FELVIGYÁZÓ DÉL-AMERIKAI TEAFÉLE			VÉGTELEN LISTA! DIES ... (HÁRAG NAPJA)		
SPORT-FUTÁS INDÍTÁS			SVÁJCI VÁROS SZÓTOL-DALÉK				MESÉS TESTVÉREK ÍRMAG RÉSZEI				ÁLLAT (NÉMET) MUNKAVÉG-ZŐSZERKEZET				MEGY AZ ANGOL
SZÍNÉSZ (RÉG.)				TORNÁSZNŐ (HENRIETTA) CÉGFÉLE (RÖV.)			UTOLSÓ PÉLDÁNY RÓMAI 501					ORDIBÁL PÁRATLAN MOZI!			
		SOKSZÍNŰ NÉMET AUTÓJEL			FÁS TERÜLETRE VONATKOZÓ NÉVELŐ				BESZÉD TÁRGYA KILO (RÖV.)					PARIPA LITER (RÖV.)	
TURKU (FINN VÁROS) SVÉD NEVE															L.N.J.

Szeptember 8-i rejtvényünk megfejtése: **Csak akkor élvezed az életet, ha mindennap újra prédául ejted.**

Európa-liga: Monacóban szerepel ma a Ferencváros

A Monaco vendége lesz ma este a labdarúgó-Európa-liga főtáblás küzdelmeit a múlt héten győzelemmel kezdő Ferencváros, amely története során először mérkőzik meg francia riválissal valamelyik kontinentális kupasorozatban.

Az FTC múlt csütörtökön a találkozó nagyobb részében emberhátrányban futballozva 3-2-re nyert a török bajnoki címvédő Trabzonspor ellen a Groupama Arénában, s

melvel közben a Monaco 1-0-ra diadalmaskodott a szerb Crvena zvezda otthonában, a magyar bajnok egyelőre vezeti a H csoportot.

A négyesben papíron a francia élvonalbeli bajnokságban jelenleg hetedik helyen álló hercegségbeli klub képviseli a legnagyobb erőt, a transfermarkt.de adatai szerint az együttes keretének értéke 342 millió euró. Ez több mint a duplája a 152 millióra taksált Trabzonsporénak, és nagyságrendekkel nagyobb a Crvena zvezda (54,7 millió euró),

valamint a Ferencváros (38,2 millió euró) keretének becsült értékénél.

A fradi.hu összeállítása szerint az európai kupaporondon eddig 42-szer csaptak össze a két ország együttese, s ezeken öt döntetlen mellett 19 francia, valamint 18 magyar siker született. Az FTC önállóan még soha nem mérkőzött meg francia riválissal, igaz, 1978-ban a Ferencváros–Vasas vegyes csapat az Intertoto-kupában két meccset játszott az Olympique Lyon ellen.

A francia bajnokság előző ide-

nyének bronzérmese korábban soha nem találkozott még magyar csapattal, a mostani lesz az első ilyen összecsapása.

Az elmúlt hétvégén rendezett bajnoki fordulóban mindkét együttes győzelemmel „melegített be” a mai EL-csatára: az NB I-ben listavezető Ferencváros saját közönsége előtt verte simán 3-0-ra a tabellán mögötte második Kisvárdát, míg a Monaco – szintén otthon – 2-1-es sikert aratott az ötödik helyen álló Olympique Lyon ellen.

Az FTC-ben ma este biztosan nem léphet pályára eltiltás miatt a Trabzonspor elleni mérkőzésen kiállított bosnyák Eldar Civic, a sérüléssel bajlódó Rasmus Thelander bevetése pedig kérdéses. A hazaiaknál három hiányzóra lehet számítani, közülük a német Kevin Volland lehet ismertebb név a magyar drukker számára.

A Monaco – Ferencváros EL-főtáblás összecsapás ma, csütörtökön 19.45 órakor kezdődik, a meccset az M4 Sport élőben közvetíti.

A ferencvárosi játékosok az Európa-liga csoportkörének 1. fordulójában játszott Ferencváros – Trabzonspor (3-2) mérkőzés elején a budapesti Groupama Arénában. Fotó: MTI/Kovács Tamás

Kolozsvári CFR 1907–Sivasspor és FCSB–Anderlecht az Európa-konferencialigában

A török Sivasspor lesz a Kolozsvári CFR 1907 vendége a labdarúgó-Európa-konferencialiga G csoportjának második fordulójában (19.45 óra, TV: Pro Arena). A román bajnok edzője, Dan Petrescu töle szokatlan magabiztossággal azt nyilatkozta: nem tart az ellenféltől. „Tudják, hogy én mindig mindenkinek megadom a kellő tiszteletet, gyakran fel is magasztalom riválisainkat. De nem félek a Sivassportól. Jó játékosai vannak, jelentős költségvetésből gazdálkodnak, de soha egyetlen alakulatnak sem volt könnyű dolga velünk, amikor a mi pályánkon játszottunk” – mondta.

A török együttes bukdácsolva kezdte országa bajnokságát, hat forduló után nyeretlen, a legutóbbi játéknapon, vasárnap 1-1-re játszott hazai pályán az Istanbulsporral, és a ranglistán a 15. helyet foglalja el, négy pontra az első kiesőtől. A Kolozsvári CFR 1907 javuló formát mutat, legutóbb 2-0-ra nyert a felsőházi részvételre pályázó CSU Craiova ellen.

Az Európa-konferencialiga első fordulójában mindkét csapat 1-1-re játszott: a Kolozsvári CFR 1907 1-1-re Pristinában, a Balkani elleni mérkőzésen a hajrában egyenlítőre mentett pontot, a Sivasspor hazai pályán a Slavia Prágával ikszelt. A négy csapat között így holtverseny alakult ki, valamennyinek egyaránt 1 pontja van, és 1-1-es a gólkülönbsége.

Egy másik mérkőzésen az FCSB az Anderlechtet látja vendégül a B csoport második fordulójában. A belgiumi csapat csak árnyéka egykori önmagának, a jelenleg a Kolozsvári FCU-nál focizó Alex Chipciu, aki korábban a brüsszeli játékos volt, azt mondta róluk, hogy mivel az utóbbi időben több szerepet biztosítottak a fiatal labdarúgóknak, már nem azt a játékerőt képviselik, amit korábban. A találkozó ma este 10 órakor kezdődik, és a Pro TV élőben közvetíti.

BL: Folytatódott a Barcelona negatív müncheni sorozata

A Bayern München második félidői jó játékának köszönhetően vendéglátóként 2-0-ra legyőzte a Barcelonát a labdarúgó Bajnokok Ligája csoportkörének második fordulójában, kedden.

Gólratörő játékkal kezdett mindkét fél, a nagyobb ziccerek a több hibával játszó bajorok kapuja előtt adódtak, előbb Manuel Neuer hibája nyomán, majd Robert Lewandowski jó helyezkedéséből. (Ez volt egyébként a lengyel csatár első vendégszereplése korábbi sikerei helyszínén nyári átigazolása után.) A fordulást követően változott a játék képe. A német bajnoki címvédő vette át a kezdeményezést, és a helyzeteit korábban kihagyó Barcelonával ellentétben élt is a lehetőségeivel: szöglet után vezetést is szerzett, majd alig négy percre rá

egy jól felépített támadásból másodszor is betalált. Így folytatódott a Barcelona negatív müncheni sorozata: továbbra is nyeretlen itt a katalán gárda, míg a Bayern fontos három ponttal gazdagodott.

A hajrában szerzett góllal tett így a legutóbb döntős Liverpool is, amely házigazdaként a 89. percig 1-1-re állt az Ajax ellen, ám kései találata győzelmet ért a Mersey-parti együttesnek.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, csoportkör, 2. forduló:

*** A csoport:** Liverpool (angol) – Ajax Amsterdam (holland) 2-1 (1-1).

Az állás: 1. Ajax 3 pont/2 mérkőzés (5-2), 2. Napoli 3/1 (4-1), 3. Liverpool 3/2 (3-5), 4. Glasgow Rangers 0/1.

*** B csoport:** FC Porto (portugál) – Club Brugge (belga) 0-4 (0-1), Bayer Leverkusen (német) – Atlético Madrid (spanyol) 2-0 (0-0).

Az állás: 1. Club Brugge 6 pont, 2. Leverkusen 3 (2-1), 3. Atlético Madrid 3 (2-3), 4. Porto 0.

*** C csoport:** Bayern München (német) – FC Barcelona (spanyol) 2-0 (0-0), Viktoria Plzen (cseh) – Internazionale (olasz) 0-2 (0-1).

Az állás: 1. Bayern München 6 pont, 2. Barcelona 3 (5-3), 3. Internazionale 3 (2-2), 4. Plzen 0.

*** D csoport:** Olympique Marseille (francia) – Eintracht Frankfurt (német) 0-1 (0-1), Sporting Lisszabon (portugál) – Tottenham Hotspur (angol) 2-0 (0-0).

Az állás: 1. Sporting 6 pont, 2. Tottenham 3 (2-2), 3. Frankfurt 3 (1-3), 4. Marseille 0.

Idénykezdés az alacsonyabb osztályú megyei bajnokságokban is

Megkezdődtek a legalacsonyabb szintű labdarúgó-bajnokságok is, a vegytiszta amatőr foci. Ha a 4. liga második vonalában már az előző idényben is szerepeltek, a 6. ligás csapatok két és fél év szünet után léptek ismét pályára. Amúgy nem a 6. ligában, hanem a Románia-kupa ezen szintű kluboknak szervezett első selejtezőkörében. A mérkőzéseken néhány szokatlan eredmény is született.

Eredmények:

*** 4. liga (a megyei bajnokság másodosztálya), 1. forduló:** Harasztkerék – Mezőzáh 1-0, Gernyeszeg – Mezőpágyos 0-3, Gerendkeresztúr – Magyaró 2-5, Mezőceked – Mezőgerebenes 1-1, Alsóidecs – Görgénysoákná 2-8, Hadrév – Kerelőszentpál 4-2, Nyárádkarácson állt.

*** Románia-kupa, megyei szakasz, 1. kör:** Harangláb – Magyarsáros 7-4, Nyárádmagyarós – Nyárádgálfalva 0-3, Sáromberke – Jedd 3-5, Egrestő – Somosd 1-8, Cintos – Csittszentiván 3-4.

Európai focikörkép

*** Spanyol La Liga, 5. forduló:** Atlético Madrid – Celta Vigo 4-1, Betis – Villarreal 1-0, Espanyol – Sevilla 2-3, Cádiz – FC Barcelona 0-4, Elche – Athletic Bilbao 1-4, Getafe – Real Sociedad 2-1, Girona – Valladolid 2-1, Rayo Vallecano – Valencia 2-1, Real Madrid – Mallorca 4-1, Almería – Osasuna 0-1. **Az él-csoport:** 1. Real Madrid 15 pont, 2. FC Barcelona 13, 3. Betis 12.

*** Olasz Serie A, 1. forduló:** Fiorentina – Cremonese 3-2, AC Milan – Udinese 4-2, Hellas Verona – Napoli 2-5, Juventus – Sassuolo 3-0, Lazio – Bologna 2-1, Sampdoria – Atalanta 0-2, Spezia – Empoli 1-0, Monza – Torino 1-2, Lecce – Inter 1-2, Salernitana – AS Roma 0-1; **2. forduló:** AS Roma – Cremonese 1-0, Atalanta – AC Milan 1-1, Bologna – Hellas Verona 1-1, Empoli – Fiorentina 0-0, Torino – Lazio 0-0, Inter – Spezia 3-0, Sampdoria – Juventus 0-0, Sassuolo – Lecce 1-0, Napoli – Monza 4-0, Udinese – Salernitana 0-0; **3. forduló:** Fiorentina – Napoli 0-0, AC Milan – Bologna 2-0, Hellas Verona – Atalanta 0-1, Juventus – AS Roma 1-1, Lazio – Inter 3-1, Spezia – Sassuolo 2-2, Monza – Udinese 1-2, Cremonese – Torino 1-2, Lecce – Empoli 1-1, Salernitana – Sampdoria 4-0; **4. forduló:** AS Roma – Monza 3-0, Atalanta – Torino 3-1, Bologna – Salernitana 1-1, Empoli – Hellas Verona 1-1, Inter – Cremonese 3-1, Juventus – Spezia 2-0, Sampdoria – Lazio 1-1, Sassuolo – AC Milan 0-0, Napoli – Lecce 1-1, Udinese – Fiorentina 1-0; **5. forduló:** Fiorentina – Juventus 1-1, AC Milan – Inter 3-2, Torino – Lecce 1-0, Hellas Verona – Sampdoria 2-1, Lazio – Napoli 1-2, Spezia – Bologna 2-2, Monza – Atalanta 0-2, Udinese – AS Roma 4-0, Cremonese – Sassuolo 0-0, Salernitana – Empoli 2-2. **6. forduló:** Atalanta – Cremonese 1-1, Bologna – Fiorentina 2-1, Empoli – AS Roma 1-2, Inter – Torino 1-0, Juventus – Salernitana 2-2, Lazio – Hellas Verona 2-0, Sampdoria – AC Milan 1-2, Sassuolo – Udinese 1-3, Napoli – Spezia 1-0, Lecce – Monza 1-1. **Az élcsoporthoz tartozók:** 1. Napoli 14 pont (13-4), 2. Atalanta 14 (10-3), 3. AC Milan 14 (12-6).

Szavaztak az Európai Parlamentben Több pénzt kapnak az erdőtulajdonosok

Az Európai Parlament strasbourg-i plenáris ülésén szeptember 13-án megszavazott, az új erdészeti stratégia 2030-ig című jelentés újdonosságokat hoz az erdészeti ágazat számára.

Mózes Edith

Carmen Avram európai parlamenti képviselő, az S&D árnyékjelentéstevője több pénzt kért az Európai Bizottságtól az állami vagy magántulajdonban lévő erdőkre. Ezeknek a támogatásoknak azokat a tulajdonosokat kell támogatniuk, akiknek erdei a biodiverzitási stratégia környezetvédelmi célkitűzései által védelem vagy szigorú védelem alá kerülnek. Carmen Avram ugyanakkor felkérte az Európai Bizottságot, hogy készítsen hatástanulmányt, mielőtt az új erdős területeket bevonják a különleges védelmi rendszerbe.

Ez a támogatás létfontosságú, mert Románia egyike annak a négy tagállamnak, amelyek területén még mindig vannak érintetlen erdők – hívta fel a figyelmet Carmen Avram az Európai Parlament plenáris ülésén.

Ugyanebben a jelentésben további lényeges kérések is szerepelnek a romániai erdészeti ágazat számára:

Carmen Avram

Fotó: carmenavram.ro

– állami támogatás új erdős területek létesítéséhez és fenntartásához;

– az erdők fenntartható kiaknázásától függő vidéki hegyi közösségek pénzügyi támogatása;

– az agrárerdészet anyagi támogatása;

– zéró tolerancia az illegális erdőkiágásokkal szemben, és a kitermelt faanyag jobb követhetősége.

Az új erdészeti stratégia 2030-ig című jelentést szeptember 13-án 417 igen szavazattal szavazta meg az Európai Parlament plenáris ülése.

Az EU 2030-ig szóló új erdészeti stratégiája az Európai Zöld Deal egyik kiemelt kezdeménye-

zése és az EU 2030-ig szóló biodiverzitási stratégiáján alapul. A stratégia hozzájárul az EU biológiai sokféleségre vonatkozó céljainak eléréséhez, valamint az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez. Az üvegházhatás csökkentését tervezi 2030-ra legalább 55%-kal, 2050-re pedig a klímamelegesség elérését.

Elismeri az erdők központi és többfunkciós szerepét, valamint az erdészek és a teljes erdőalapú értéklánc hozzájárulását a fenntartható és klímameleges fejlődés megvalósításához 2050-re. Célja a vidéki területek életben tartása – olvasható egyebek mellett a Carmen Avram európai parlamenti képviselő sajtóirodájának kiadott közleményben.

A közös érdekek mentén épülnek tovább a székely-katalán kapcsolatok

A szervezők meghívására a Székely Nemzeti Tanács küldötték Dabis Attila külügyi megbízott szeptember 11-én Barcelonában részt vett a katalán nemzeti ünnep megrendezett nagyszabású demonstrációján, melyre a 2017-es függetlenségi népszavazás ötödik évfordulóján került sor.

A felvonuláson mintegy félmillió katalán, illetve törekvéseikben őket támogató külföldi meghívott emelte fel szavát Katalónia békés önrendelkezési törekvései, a független Katalán köztársaság kivívása érdekében.

Az eseményt megelőző napon Dabis Attila a nemzeti régiók védelmében indított polgári kezdeménye-

zésről tárgyalt a demonstrációt szervező Katalán Nemzetgyűlés (Assemblea Nacional Catalana – ANC) vezetőivel, Dolors Feliu elnökkel, valamint Bàrbara Roviróval, a szervezet nemzetközi bizottságának koordinátorával. A felek alapvető közös érdeknek tekintették, hogy a polgári kezdeményezés nyomán az EU jogszabályt alkosson a nemzeti régiók védelmében. Hangsúlyozták, hogy a kezdeményezés további sikere érdekében szükséges annak tartalmát az uniós kohéziós politikába illeszteni olyan módon, hogy az Európai Bizottság számára is egyértelművé váljon: a jogalkotás nyomán született szabályozás a gyakorlati problémák megoldása érdekében elengedhetetlen.

Az eseményen a Székely Nem-

zeti Tanács külügyi megbízottja a katalán függetlenségi törekvések több képviselőjével is találkozott, Erika Casajoana Daunerttel, Katalónia brüsszeli állandó képviselőjének helyettes vezetőjével, a Gábor Áron-díj idei kitüntetettjével közösen pedig meglátogatta Carles Puigdemont i Casamajó legitim katalán elnök, EP-képviselő barcelonai irodáját.

A felvonulás egyik fontos mozzanatában a főszervező ANC elnöke hangos ováció közepette köszöntötte az eseményen részt vevő népek és nemzetek képviselőit, így a magyar nemzetközösség képviselőit a Székely Nemzeti Tanácsot.

A Székely Nemzeti Tanács sajtószolgálat

A felvétel a barcelonai demonstráción készült

Tekerj, szaladj vagy gyalogolj a Görgényi-havasokban!

Közeledik a Marosvásárhelyi EKE által szervezett XVI. Teleki Teljesítménytúra, melynek kiindulópontja idén először a szovátai Outward Bound Ifjúsági Központ lesz.

A szeptember 24-i versenyen a résztvevők a Görgényi-havasok vadregényes tájain próbálhatják ki erőnlétüket, teljesítőképességüket, gyalogolva, szaladva vagy akár tekerve, a következő távokon: gyalogos: 10, 25, 45 km, szaladó: 25, 45 km, kerékpáros: 35 km, illetve vezetett túrát indítanak a 10 km-es útvonalon azoknak, akik csak túrázni szeretnének, versenyzés nélkül. Aznap, szombaton reggel busz indul a Marosvásárhely–Szováta útvonalon, érdeklődni, feliratkozni erre Szilágyi Eszternél lehet a 0749-071-453 telefonszámon.

Bővebb információk a túra honlapján (teleki.ekemv.ro) és a Facebook-oldalán (www.facebook.com/TelekiTrail) kaphatók.

Tanácsülés az országos helyreállítási terv (PNRR) pályázatainak kapcsán

A helyi tanács a szeptember 14-i azonnali tanácsülésen döntött több olyan projekt kiegészítéséről, amely az országos helyreállítási terv (PNRR) részét képezi.

Az illetékes minisztérium a Soós Zoltán polgármester által előterjesztett 5 PNRR-projekt kiegészítését kérte, amelyet a helyi tanácsosok jóváhagytak.

A LOT I, II, VI. tömbházak épületeinek energetikai felújítására vonatkozó projektek, a Romulus Guga Általános Iskola energiahatékonyasága Marosvásárhelyen és a Gheorghe Marinescu Elméleti Líceum energiahatékonyasága Marosvásárhelyen című pályázatok kiegészítésére volt szükség.

Az utolsó napirendi pontban megnevezték a marosvásárhelyi helyi tanács képviselőjét a Maros megyei oktatási intézmények megüresedett igazgatói és igazgatóhelyettesi tisztségeinek betöltésére kiírt versenyvizsga-bizottságra.

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal közleménye

Idén sem maradnak írók nélkül az iskolák

Szeptember 16-án startol az *Írók az iskolában* 2022-es évada, amelyre szeptember és november között kerül sor a marosvásárhelyi Podium Egyesület szervezésében. Az előző évekhez hasonlóan idén is román és magyar anyanyelvű írók és költők tartanak rendhagyó irodalomórát marosvásárhelyi középiskolákban, azonban újdonságokra is számítani lehet.

A projekt fő célja, hogy népszerűsítse a kortárs magyar és román irodalmat a fiatal olvasóközönség körében. Ennek érdekében román és magyar írók és költők tartanak rendhagyó irodalomórát a partnertanintézményekben. Minden író három osztálynak tart rendhagyó irodalomórát egy iskolai nap leforgása alatt.

A projekt jövőbeli bővítése céljából idén egy újfajta tevékenységre is sor kerül kísérleti jelleggel: Andrei Ruse író szinte egy teljes hétig lesz vendég itt, és három napon át szervez tevékenységeket a diákoknak, összesen kilenc osztállyal találkozik.

Összesen 30 osztály, öt liceum és körülbelül 750-800 diák vesz részt a projekt keretében szervezett eseményeken.

Az idei partnertanintézmények között van a Bolyai Farkas Elméleti Líceum, a Marosvásárhelyi Művészeti Líceum, az Unirea Főgimnázium, az Alexandru Papiu Ilarian Főgimnázium és a Gheorghe Șincai Műszaki Líceum.

Idén négy román és négy magyar költő találkozik a fenti liceumok diákjaival. Az írók névsora: Mărcuțiu-Răcz Dóra, Horváth Benji, Balázs Imre József, Kész Orsolya, Andreea Pop, Al. Cistelean, Andrei Ruse, Alexandra Felseghi.

Balázs Imre József (Székelyudvarhely, 1976) költő, irodalomtörténész, egyetemi tanár. Liceumi tanulmányait a csikszeredai Tamási Áron iskolában végezte, majd a

Babeș-Bolyai Tudományegyetem hallgatója lett. 1998 óta tanít ugyanazon az egyetemen. Számos verses- és esszékötetete jelent meg: *Ismét* másnap, *Az avantgárd az erdélyi magyar irodalomban*, *Fogak* nyoma. Irodalmi munkásságát számos díjjal jutalmazták, többek között Móríc Zsigmond-díjjal, Osváth Ernő-díjjal és József Attila-díjjal.

Mărcuțiu-Răcz Dóra (Nagyvárad, 1996) költő, író, fordító. A Babeș-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarán szerzett oklevelet. Verseket és rövidprózát ír. 2017-ben jelent meg első verseskötetete *Macska van az úton* címmel, 2020-ban a második, a *Már minden nő hazament* című. Jelenleg a *Helikon* folyóirat szerkesztője.

Horváth Benji (Marosvásárhely, 1988) költő és slammer. 2009-ben jelent meg első verseskötetete *A csepeli díva* címmel, majd később a többi: *Beatcore*, *Az amnézia útja*, *A dicsőséges Európa*. Munkásságát több díjjal is jutalmazták: *Látó-nívódíj*, *Műút-nívódíj*, *Móríc Zsigmond-ösztöndíj*. A *Helikon* folyóirat szerkesztője.

Kész Orsolya (Csikszereda, 1994) esszéíró, irodalomkritikus. Középkorai tanulmányait a csikszeredai Tamási Áron iskolában végezte, majd a Babeș-Bolyai Tudományegyetemen szerzett bölcsészoklevelet. 2016 óta rendszeresen publikál kritika és esszé mellett szaktanulmányokat, többek között az *Élet és Irodalom*, az *Alföld*, a *Szépirodalmi Figyelő*, a *Korunk*, a *Látó*, a *Helikon* és a *Litera* irodalmi folyóiratban is. Jelenleg a Csíki jártékszín irodalmi titkára.

Az *Írók az iskolában* projektet a marosvásárhelyi Podium Egyesület szervezi, és a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal társfinanszírozásával valósul meg.

A 2022-es évad támogatója a Reea Kft.

FELKÉSZÍTÜNK AZ ŐSZRE

szeptemberi kedvezményünkkel:

INGYENES KONZULTÁCIÓ*

25% KEDVEZMÉNY A KÉKFÉNYSZÜRŐS LENCSEKRE

Igényelheted bármelyik kabinetünkben!

SZÁSZRÉGEN (Libertății) B-dul Libertății, Nr.12/2 0733 553 971	MAROSVÁSÁRHELY (Központ) P-ța Mărășești, Nr. 21. 0733 553 976	MEDGYES Str. Pompierilor Nr. 4. 0735 830 678
DICSŐSZENTMÁRTON Str. Victoriei, Nr. 21. 0736 386 353	MAROSVÁSÁRHELY (Tudor) B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126 0755 088 379	NYÁRÁDSZEREDA Str. Pompierilor Nr. 1. 0733 553 973
MAROSLUDAS Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7. 0735 786 853	SZÁSZRÉGEN (Cardinal) Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A 0728 908 856	SEGESVÁR Str. Mihai Viteazu Nr. 40 0770 810 855

*a raktárkészleten levő lencsét tartalmazó szemüveg vásárlásakor.

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Dr. Máté Gábor
A sóvárgás démona

Dr. Máté Gábor
Szétszórt elmék

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

*A képeken látható termékek csak szemléltető jellegűek!

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
FASTA
Slágerek és új zenék
Map showing service locations across Romania.

28. MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETKÖZI KÖNYVVÁSÁR
2022. NOVEMBER 10-13.
MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETI SZÍNHÁZ

JELENTKEZZETEK
OLVASÓJÁTÉKUNKRA!

abalnaesasrac@gmail.com
gavarinesazalomantenna@gmail.com
szamospartihollywood@gmail.com
akeresok@gmail.com

KÖNYVBEN UTAZUNK

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 16.

 4. OSZTÁLY: Kiss Noémi A bálna és a srác	 5-6. OSZTÁLY: Laboda Kornél Gavarin és az álomantenna	 7-8. OSZTÁLY: Zágoni Balázs Szamos-parti Hollywood	 9-12. OSZTÁLY: Berg Judit A keresők
--	---	--	---

vasarhely.ro/konyvvasar • facebook.com/konyvvasar

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó - információ - 118-932 - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthon gondozó szolgálat, 8-16 óra között: 0736-883-110
- Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351 - 0265/263-351
- Marmed járóbeteg-rendelő: - 0265/250-344 - 0756-468-658 - 0729-024-380 - 0751-114-307
- Labor e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia - 0265/222- 446
- Dr. Jeremiás István
- Emma vendéglő, hidegtalák készítése - 0740-083-077 - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS-RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404 - 0800-500-929
- Áramszolgáltató vállalat - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv: - hideg víz-csatona - 0265/215-702 - közonségszolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellekek, koszorúk - 0745-606-215 - 0745-606-269
- és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.